Waterschap Brabantse Delta

WATERSCHAPSBLAD

Officiële uitgave van het dagelijks bestuur van het Waterschap Brabantse Delta

Nr. 29233

9 november 2026

Gedragscode integriteit leden van het algemeen bestuur en burgerleden 2026

Het algemeen bestuur van het waterschap;

Gelet op de artikelen 33, derde lid van de Waterschapswet;

Besluit:
voor leden van het algemeen bestuur van het waterschap; de navolgende gedragscode integriteit vast te stellen:

Gedragscode integriteit leden van het algemeen bestuur en burgerleden 2026

Inleiding
Deze inleiding maakt integraal onderdeel uit van deze gedragscode.
Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die (mede) verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Deze plicht is voor de politieke ambtsdrager neergelegd in de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt: hij/zij zweert/belooft getrouw te zullen zijn aan de Grondwet, de wetten te zullen nakomen en zijn/haar plichten die uit het politieke ambt voortvloeien naar eer en geweten te zullen vervullen.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders (dijkgraaf en overige leden van het dagelijks bestuur) een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in Waterschapswet.

De gedragscode is een richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de volksvertegenwoordigers is er naast die voor de dijkgraaf/dagelijkse bestuurders een eigen afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de volksvertegenwoordigers: leden van het algemeen bestuur van het waterschap. Veel bepalingen zijn voor dagelijkse bestuurders en volksvertegenwoordigers gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities, bevoegdheden en met de voor hen geldende wettelijke (integriteits)regels. Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies.

Het voorschrijven van een gedragsregel die afwijkt of verder gaat dan een dwingendrechtelijke wettelijke regeling is niet mogelijk. Nemen waterschappen contra-legem constructies op in de gedragscode dan kunnen die gemakkelijk weer zelf aanleiding zijn voor integriteitsproblemen.

Een gedragscode heeft dus niet de juridische status van een algemeen verbindend voorschrift zoals een waterschapsverordening waaruit rechten en verplichtingen voortvloeien. Er is sprake van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De bestuurders en volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en kan ook politieke gevolgen hebben. De gedragscodes bieden politieke ambtsdragers een handvat om andere politieke ambtsdragers aan te spreken op hun gedrag en hieruit wellicht (politieke) consequenties te trekken. Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Inte-

griteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om 'doing the right thing, even when no one is watching'.

Politieke ambtsdragers hebben een voorbeeldfunctie. Een politiek ambt wordt verricht in een glazen huis. Een volksvertegenwoordiger gedraagt zich zoals een goed ambtsdrager betaamt. Een politieke ambtsdrager onthoudt zich van gedragingen die de goede uitoefening of het aanzien van het ambt of het openbaar bestuur schaden. Een politiek ambt gewetensvol vervullen gebeurt in de dagelijkse praktijk en strekt zich ook uit tot de privésfeer. In de huidige digitale wereld is zeker sprake van een dunne scheidslijn tussen werk en privé. Daarom is het in ieder geval het downloaden van illegale software, het bekijken, downloaden of verspreiden van pornografische, racistische, discriminerende, beledigende, aanstootgevende of (seksueel) intimiderende teksten en afbeeldingen, of het versturen van berichten die (kunnen) aanzetten tot haat en/of geweld uit den boze.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang, met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van belang. In de omgang met burgers, ambtenaren, externe partijen en andere politieke ambtsdragers wordt van een politieke ambtsdrager correct, fatsoenlijk, en respectvol gedrag verwacht dat vrij is van ongewenste omgangsvormen en grensoverschrijdend en (seksueel) intimiderend gedrag zoals hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbel zinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie.

Politieke ambtsdragers opereren vaak in diverse (boven)lokale netwerken. Deze netwerken dragen bij aan het geworteld zijn van de politieke ambtsdrager. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor het risico dat politieke ambtsdragers vanuit het gevoel van sympathie en loyaliteit, de belangen van de eigen netwerken vooropstellen ten koste van het algemeen belang. De schijn van oneigenlijke beïnvloeding kan snel gewekt zijn. Dit maakt duidelijk dat het nadenken over de eigen integriteit verder gaat dan het beoordelen van individuele handelingen. Het vraagt ook dat politieke ambtsdragers zich bewust zijn dat zij altijd verbonden zijn met professionele en persoonlijke netwerken. En dat deze netwerken 'onbewust' een invloed kunnen hebben op de keuzes en acties van de politieke ambtsdrager, die mogelijk tot een schending leiden. Dit risico van 'netwerkcorruptie' kan de integriteit en de kwaliteit van het lokaal bestuur onder druk zetten.[1]

Deze gedragcode is van overeenkomstige toepassing op burgerleden in de zin van de Verordening burgerleden waterschap Brabantse Delta. Hoewel burgerleden geen op rechtsgevolg gerichte besluiten kunnen nemen in de vergaderingen van het algemeen bestuur spelen zij wel een belangrijke rol als voorportaal op deze besluitvormende vergaderingen. Integriteit in hun handelen is daarmee net zo wezenlijk als integer handelen van de leden van het algemeen bestuur. Om dit te onderstrepen gelden de hier opgestelde regels ook gelijkelijk voor hen.

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1

1. De gedragscode geldt voor de leden van het algemeen bestuur.
2. De gedragscode is van overeenkomstige toepassing op de burgerleden op basis van de Verordening burgerleden algemeen bestuur Waterschap Brabantse Delta.
3. Deze gedragscode richt zich ook tot de bestuursorganen.

Artikel 1.2

De gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2. Voorkomen van belangenverstrengeling

Artikel 2.1

1. Het lid van het algemeen bestuur levert de secretaris-directeur de informatie aan over de (neven)functies die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het lidmaatschap van het algemeen bestuur, dan wel binnen één maand na aanvaarding van de (neven)functie en geeft de wijzigingen daarin door.
2. De informatie betreft in ieder geval de omschrijving van de (neven)functie, de organisatie voor wie de (neven)functie wordt verricht, of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het lidmaatschap van het algemeen bestuur en of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is.
3. De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

1) Het begrip netwerkcorruptie is geïnspireerd door het promotieonderzoek van *Netwerkcorruptie; wanneer sociaal kapitaal corrupt wordt'* van Willeke Slingerland, 2018.

Artikel 2.2
Een lid van het algemeen bestuur doet opgave van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee het waterschap zakelijke betrekkingen onderhoudt. De opgave is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 3. Informatie

Artikel 3.1
Het lid van het algemeen bestuur gaat zorgvuldig en correct om met de informatie waarover deze uit hoofde van zijn lidmaatschap van algemeen bestuur beschikt en zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2
Het lid van het algemeen bestuur maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen (nog) niet openbare informatie.

Paragraaf 4. Geschenken, faciliteiten, diensten, excursies, evenementen en buitenlandse reizen op uitnodiging van derden

Artikel 4.1
1. Een lid van het algemeen bestuur accepteert geen geschenken, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed,
2. Het lid van het algemeen bestuur kan, tenzij het eerste lid van toepassing is, incidentele geschenken die een geschatte waarde van € 50 of minder vertegenwoordigen, behouden.
3. Geschenken die het lid van het algemeen bestuur uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, indien zij niet worden teruggestuurd, geregistreerd en eigendom van het waterschap.
4. De secretaris- directeur legt een register aan van de geschenken met een geschatte hogere waarde dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming het waterschap hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 4.2
1. Deelname aan excursies en evenementen voor rekening van anderen dan waterschap maakt het lid van het algemeen bestuur openbaar binnen één week nadat de excursie, dan wel het evenement heeft plaatsgevonden. Het lid maakt daarbij in ieder geval openbaar wie deze kosten voor zijn/hun rekening heeft/ hebben genomen.
2. De informatie is via internet beschikbaar.

Artikel 4.3
1. Een lid van het algemeen bestuur meldt de secretaris-directeur de buitenlandse reizen op uitnodiging van derden binnen één week na terugkeer in Nederland. Het lid meldt in ieder geval wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse reis is geweest en wat daarvan de kosten waren.
2. De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 5. Gebruik van voorzieningen van het waterschap

Artikel 5.1
1. Het dagelijks bestuur richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven, met heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij het waterschap.
2. Het lid van het algemeen bestuur verantwoordt zich over het gebruik van de voorzieningen volgens de in het eerste lid vastgestelde regels en procedures.

Artikel 5.2
Een lid van het algemeen bestuur declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.3
Gebruik van voorzieningen en eigendommen van het waterschap ten eigen bate of ten bate van derden is, tenzij dit wettelijk is geregeld, niet toegestaan.

Paragraaf 6. Gebruik van sociale media

Artikel 6.1
In uitlatingen in of op (sociale) media houden leden de eer en het aanzien van het waterschap hoog.

Artikel 6.2
Leden van het algemeen bestuur bejegenen elkaar en anderen, waaronder leden van het dagelijks bestuur, ambtenaren, burgers en vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen, waardig, correct en respectvol, zowel in woord, geschrift als in de media en op sociale media.

Artikel 6.3
Leden van het algemeen bestuur blijven op sociale media ver weg van pestgedrag, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Ook 'op de persoon spelen', grof taalgebruik en ongefundeerde beschuldigingen van strafbaar gedrag aan het adres van leden van het dagelijks bestuur, andere leden, bestuurders, secretaris-directeur of ambtenaren zijn ongewenste omgangsvormen.

Artikel 6.4
Tijdens vergaderingen wordt er gedebatteerd over onderwerpen. Het getuigt niet van respect richting mede leden van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, publieke tribune of online volgers om tijdens het debat over hetzelfde onderwerp een inhoudelijke discussie te voeren via sociale media.

Artikel 6.5
Net als in een debat tijdens vergaderingen spreken leden in media en op sociale media het dagelijks bestuur aan en worden individuele portefeuillehouders en ambtenaren niet betrokken.

Paragraaf 7. Onderlinge omgangsvormen

Artikel 7.1
Leden van het algemeen bestuur gaan respectvol met elkaar en met medewerkers om, zijn open en eerlijk en bevorderen het debat op basis van feiten.

Artikel 7.2
Leden van het algemeen bestuur houden zich tijdens vergaderingen en bijeenkomsten aan het reglement van orde. Aanwijzingen van de voorzitter volgen zij op.

Artikel 7.3
Leden van het algemeen bestuur onthouden zich in het openbaar, dus ook in vergaderingen en bijeenkomsten van negatieve uitlatingen over medewerkers. Ook in de media en op sociale media vallen zij elkaar niet persoonlijk aan, zie ook paragraaf 6 Sociale Media.

Artikel 7.4
Leden van het algemeen bestuur bejegenen elkaar, leden van het dagelijks bestuur en medewerkers op correcte wijze in woord, gebaar en geschrift. Grensoverschrijdend gedrag tolereren we niet. Grensoverschrijdend gedrag omvat alle vormen van gedrag waarbij de ene persoon de grenzen van de andere persoon niet respecteert, zowel fysiek, verbaal of non-verbaal.

Artikel 7.5
Leden van het algemeen bestuur twijfelen niet in het openbaar- in de vergadering, de media of op sociale media- aan elkaars integriteit.

Artikel 7.6
Leden van het algemeen bestuur streven naar de hoogste kwaliteit van besluitvorming. Het is een gezamenlijke opdracht om de feiten op tafel te krijgen en deze niet te verdraaien. Ze zijn eerlijk over hun overwegingen en luisteren naar elkaars argumenten.

Artikel 7.7
Met alcohol wordt terughoudend omgegaan. Bij bijeenkomsten en vergaderingen van het algemeen bestuur wordt geen alcohol geschonken of verdovende middelen gebruikt. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de geldende afspraken van de ambtelijke organisatie.

Paragraaf 8. Uitvoering gedragscode

Artikel 8.1
Het algemeen bestuur bevordert de eenduidige interpretatie van de gedragscode. In geval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorziet het algemeen bestuur daarin.

Artikel 8.2

1. Op voorstel van de dijkgraaf maakt het algemeen bestuur afspraken over de navolgende onderwerpen:
   a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in zijn algemeenheid en van de gedragscode in het bijzonder;
   b. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
   c. de processtappen die worden gevolgd in geval van een vermoeden van een integriteitschending van een politieke ambtsdrager van het waterschap;
   d. In het geval van een integriteitsonderzoek door een extern bureau wordt alleen gebruik gemaakt van gecertificeerde onderzoeksbureaus.

2. De afspraken als bedoeld onder 1 worden vastgelegd in een bijlage die onderdeel uitmaakt van de gedragscode.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 23 september 2026

De dijkgraaf
de secretaris-directeur

B.J.J. Bengevoord
dr. A.F.M. Meuleman

Toelichting Gedragscode integriteit algemeen bestuur Waterschap Brabantse Delta 2026

Deze toelichting verduidelijkt de bedoeling en achtergrond van een aantal in de gedragscode opgenomen artikelen.

Artikelen 2.1

Het betreft een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. Het lid van het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan.

Artikel 3.1

Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones e.d. met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

Artikelen 4.1, 4,2 en 4.3

4.1 In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van het lid van het algemeen bestuur kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties. Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door het lid van het algemeen bestuur worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Dit is een in de praktijk ontstaan gebruikelijk richtbedrag maar is geen scherpe grens. Er zijn omstandigheden denkbaar waar elk geschenk, ongeacht de waarde, onacceptabel is. Duurdere geschenken worden in elk geval niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of worden eigendom van het waterschap dat zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register wordt opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 het waterschap heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

4.2 en 4.3 Het gaat hier om excursies, evenementen en buitenlandse reizen die betrokkene als lid van het algemeen bestuur aanvaardt. Excursies, evenementen en buitenlandse reizen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier dus niet onder.

Artikelen 5.1

Aan leden van het algemeen bestuur worden de voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen in bruikleen geboden die een goed functioneren van de volksvertegenwoordigers mogelijk maken. Wat

betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;
d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de volksvertegenwoordiger zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de volksvertegenwoordiging maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk. Het lid van het algemeen bestuur zal zich nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem/haar gelden.

Artikelen 8.1 en 8.2

8.1 Het algemeen bestuur is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode en voor een eenduidige interpretatie ervan. En voor wijziging/aanvulling daarvan bij leemtes of onduidelijkheden.

8.2 De Waterschapswet verplicht het algemeen bestuur om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren. De dijkgraaf heeft de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar waterschap te bevorderen (Art. 94 lid 2 Waterschapswet). Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille ‘integriteit’ duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia besproken blijven en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking van het thema integriteit, bijvoorbeeld één of twee keer per jaar, zowel in de volksvertegenwoordiging als met het bestuur. De dijkgraaf hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon kan hier in relatie tot het algemeen bestuur eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denkbaar is ook dat het algemeen bestuur met de dijkgraaf nadere afspraken maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden. Het algemeen bestuur van het waterschap kan zelf onderling ook afspraken maken over hoe je elkaar aanspreekt.

Al deze processuele en procedurele afspraken zijn terug te vinden in de gedragsregels die onderdeel uitmaakt van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in 8.2, zijn niet uitputtend.